25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6726 — 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1908 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 29 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1326 — 3 Mars 1908 — 25me année № 6726

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Գրս
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 35 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԵԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

«ԾԻՐԱԿԱՑԻ»ԻՆ

ԲՈԼՈՐՕՒԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶԻՉ ՄԸ ՔԱՀԱՆԱՅԱՅՕՒ

Չեր բաց նամակ՝ երբ պատասխան երկու ամիս առաջ հրատարակած մէկ յօդուածիս, կարդացի Արեւելքի մէջ։ Իմ գաղափարներուս և մտադրութիւններուս նկատմամբ քանի մը եզրակացութիւններ կ'ընէք հոն. կ'ըսէք. «Ցաւ զգալի տեսնելով որ պատ ի պատ դարձուածներով՝ Հայ Եկեղեցիի հացէին արձակուած ու զանազան թաքուն նպատակներ (arrière-pensée) պարունակող բազմաթիւ ակնարկութիւններ նիւթերուն մէկ մասը կը կազմէին»։ «Արդեօք բարկութեան ու մայրազու

Ըսած էինք թէ «խորհող կ'ուզէ երեւալ», և դարձեալ մեր մանկամիտ ընդդիմախօսը կը փութայ անդիմակցորէն հաստատել մեր դիտողութիւնները, չարտնակ զարնելով իր թմբուկը թէ «Նեթալխարէին իմաստասիրութիւնը ամէն մարդու տրուած չէ հասկնալ», (ինչո՞ւ չգիտեմ» արդեօք որո՞ւ համար հրատարակուած է այս գիրքը) թէ զայն հասկընալու համար մեր ըմբռնումը կարէ է ևն.։

Բայց եթէ մեր ըմբռնումն է կարճ, ուրեմն Պէրպէրեանի ըմբռնումն ալ կարճ էր, որ զայն չի հասկցաւ. Եէլքենճեանի ըմբռնումն ալ էր կարճ, որ չկրցաւ իմասին կատարելագէս թափանցել։ Բայց ամէն մարդ անխելք է և դո՞ւք միայն իմաստասէր, ո՞ հանճարեղ փիլիսոփայ։

Ուրեմն՝

Vous êtes le seul sage et le seul éclairé,
Un oracle, un Caton, dans le siècle où nous sommes
Et près de vous ce sont les sots que tous les hommes.

Երբեմն գրական խարդախութիւն ալ կ'ընէք Պարոն իմաստասէր։ «Բուսոի չափ անկեղծ էր», ըսած էիք ձեզ համար, ձերընութեան հանդէպ ունեցած սիրոյն և պատկերներու խղճմտիս և անկեղծ նկարագրութեան մէջ միայն։ Բայց Ռուսօ փիլիսոփայ մըն էր, միեւնոյն ատեն, և ձեզի համար ըսած էի թէ չէ՛ք. ո՞ւր է հակասութիւնը։

Դարձեալ՝ իբր նկարագրող և բանատեղծ դիտելով՝ «իր տեսողութիւնը ջինջ է», «իրաց մասերը և ամբողջութիւնը կը տեսնայ», ըսեր էինք։ Ձեր տեսողութիւնը ջինջ է, պայծառ, բայց ձեր խորհողութիւնն է սակաւ ու ծանծաղուտ։ Ո՞ւր է հակասութիւնը, ո՞վ հակասութեանց մարմնացում։ Մենք մեր ըսածներուն տարողութեան գիտակ ենք ամբողջովին. նոյնը պիտի կրնայի՞ք ըսել դուք ձեր ներաշխարհին համար։

Իսարայի վերաբերմամբ անկեղծ մասն է իր քննադատականին։ Կ'ըսէ թէ «արուեստագէտ մը» չէ, որով կ'ուրանայ Ներաշխարհի ամբողջ նկարագրական, բանատեղծական մասերու հեղինակութիւնը։

Կ'ըսէ թէ՝ «ազնուութիւն» չունի բնաւ, այսինքն գռեհկօրէն չարամիտ և չարախնդ է։

Թէ՝ «քաղաքավար» չէ, հետեւաբար կոպտա և անքաղաքավար։ Թէ՝ «լաւ խօսող մը» չէ, հետեւաբար և շատ սխեղծ գտաւաու մը։ Թէ՝ «գիտուն» չէ, ապա ուրեմն ի՞նչ յանդգնութեամբ ինքզինքը «գիտուն և իմաստասէր» կը հռչակէ, վե՛ր մեր հակացողութենէն, և մանաւանդ՝ ի՞նչ խելքով ժամվաճառ կ'ընէ այն խո՛ղճ աչակերտները չգիտցած մէկ ճիւղին դասախօսութեամբ։

Ահա իր նկարագիրը ի՛ր ձեռքով գրծուած։ Երբեք չպիտի ուզէինք retouche մը ընել ա՛յսքան յաջող նկարի մը։

Վ. ԷՆԻՒՍ

Սկիւտար, 6 փետրուար 1908

Վ. ԵՐ Զ.

ԶՈՒԱՐԹ ԺԱՄԵՐ

Մեծիսսիկուբինն այսչա՛փ կ'բլայ...

Կասքանները ու Մարսիլիացիները նշանաւոր են իբրեւ մեծախօսներ. մանաւանդ Կասքանները։

Օր մը Մարսիլիոյ փողոցներէն մէկուն մէջ իրարու կը հանդիպին Կասքանցի մը ու Մարսիլիացի մը, երկու հին բարեկամներ. հոսկէ հոնկէ խօսելէն վերջ,

—Ինծի նայէ՛, բարեկամ, կ'ըսէ Մարսիլիացին, ես նոր տեսակ մեքենայ մը հնարեցի. կառաբեալ մեքենայ մը, որ վայրկենական երշիկ կ'արտադրէ. սակայն ոչինչափ կառաբեալ որ, երբ եղ մը առանց մոթելու այս մեքենային մէկ կողմէն ներս խոթեմ, միւս կողմէ պատրաստ հատեղ երշիկ դուրս կ'ելլէ։ Ներսը՝ մեքենային մէջէ որ վայրկենական տեղի կ'ունենայ եղին մոթուիլը, մաքրուիլը և ուրիշ շատ մը գործողութիւններ...

Կասքանը, որ հեգնական կերպով կը ծիծաղէր արդէն, կը սկսի ծաղրել Մարսիլիացին, որ պատմառը կը հարցնէ.

—Ի՜նչ, կը կարծես թէ այդ գիւտդ մեծ բա՞ն մը կ'արժէ. հա՛, հա՛, հա՛. շատ պարզամիտ էք դուք, Պ. Մարսիլիացի. ես դեռ վերջերս այնպիսի մեքենայ մը հնարեցի որ երբ տեսնես թէ այսինչ երշիկը քիմքս յարմար չէ և կամ լաւ պատրաստուած չէ, կ'առնեմ այդ երշիկները, կը դնեմ մեքենային մէկ կողմը և անիւը մէկ անգամ դարձնելով, միւս կողմէն ... ողջ եղ մը դուրս կ'ելլէ !!!

Կ'ըսեն թէ Մարսիլիացիին բերանը դեռ մինչեւ այսօր բաց մնացած է։

Աստնաբոյծներուն ի վնաս

—Ա՜հ, մայրիկ, ակռաս դարձեալ սառ կեղբ կերպով կը ցաւի. խնդեմամ պիտի, դեղ մը, բան մը ընէիր, կը պտռար փոքրիկն Հրանտ մօրը վրայ վազելով։

—Բայց, սիրունս, ի՞նչ ընեմ. դրած դեղս օգո՞ւտ չըրաւ...

—Ո՛չ, ո՛չ։

—Շատ փառած է, անանկ չէ։

—Ո՛հ, այո՛։

—Այն ատեն մեր առաւմնաբոյժին երթանք և այդ ակռադ քաշել տամ։

—Զէ՛, սիրելի մայրիկս, առաւմնաբոյժին չեմ կրնար երթալ. ցաւին չեմ կրնար դիմանալ։

—Էյ ի՞նչ ընեմ այն ատեն։

—Դուն ամէն օր ինծի չէիր ըսեր թէ շաքարեղէն շատ մի՛ուտեր, Հրանտ, վերջէն ակռաներդ կը թափին...

—Էյ վե՞րջը...

—Ի՞նչ պիտի ըլլայ. վերջը սա է որ, հայրիկին նոր առած շաքարէն քիչ մը տուր, ցաւած ակռայովս ուտեմ... որպէս զի առանց ցաւի և առաւմնաբոյժի... տեղէն ելլէ։

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՍԻՐ

Իրենց զաւակները անձամբ դիտցնող դեռատի մայրերը լաւ կը ծանան կաթնատուութեան և իրենց մարմնը վրայ չի տար, եթէ օրական մէկ քանի դաւաթ վարսակի ջուր («չ-թանձր») խմեն։ Տկարակազմ կիներն ալ այս միջոցով կրնան առանց վնասուելու կատարել իրենց մայրական քաղցրիկ պարտաւորութիւնը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԼԵՀԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԲՐՈՒՍԻՈՅ ԱՒԱԳԱՑ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Քրուսիոյ Աւագաց Ժողովը, չորեքշաբթի օրը, երկրորդ ընթերցումը կատարեց նախարարութեան այն ծրագրին, որով Պեռլութիւնը պիտի գնէ լեհական ստացուածքները Բրուսիոյ մէջ։ Վիլհելմ կայսեր անդրանիկ որդին ալ ներկայ էր։ Նիստը բացուելուն՝ բոլոր նախարարները ներկայ էին։ Ցոն Պիւլով իշխանը քսան վայրկեան եռքը ժամանեց՝ երկրագործական նախարար Պ. ֆոն Արնիմի բանախօսութեանը պահուն։ Պ. ֆոն Արնիմ նախարարութեան անունով յիշեցուց բրուսիական Պեռլութեան սահպողական պէտքը այդ ծանր միջոցին դիմելու համար, որպէս զի Բոզէնի և արեւելեան Բրուսիոյ նահանգները ազատ լեհ ժողովրդեան յարաճուն արշաւանքէն։ Պ. ֆոն Արնիմ յարեց թէ նախարարութիւնը կ'ուզէ Պեռլութեան կողմէ տացուածքներ գնել, բայց Լեհերը կը մերժեն վաճառել դայնս, որով պէտք է հարկեցուցիչ կերպով գնել։ Նախարարը խնդրեց ժողովէն մերժել յանձնաժողովին ըրած փոփոխութիւնները և ժողովականներուն կողմէ ներկայացուածները։ Կոմս Միրպախ խօսելով, խսաիւ քննադատեց ծրագրին այն հատուածը որ կը վերաբերի Պեռլութեան կողմէ գնուելու կէտին։ Յայտարարեց թէ լեհական ստացուածքներու գնման համար նախարարութեան ուղած վարկերը պիտի քուէարկէ, սակայն Պեռլութեան կողմէ գնուելու իրաւունքին համար բնաւ քուէ պիտի չտայ։ Միրպախ կոմսը յարեց թէ Պիւմարք իշխանին համար ըսուած էր որ համակարծիք է այդ ծրագրին, սակայն ի՞նչ պիտի ըսէր երբ իր սիրած հողերէն մէկը Պեռլութիւնը գնէր, նոյն իսկ երկաթուղի մը անցընելու համար անոր վրայէն։ Միրպախ կոմսը նաեւ մէջ բերաւ օտար երկիրներու մէջ տիրող կարծիքը այդ ծրագրին նկատմամբ։ Նախարարապետ ֆոն Պիւլով իշխանը խօսք առնելով յայտարարեց.

«Մեր ներքին քաղաքականութիւնը չի կրնար կախում ունենալ օտարներու բաղձանքներէն։ Պիւմարք իշխանը յաճախ դիտել տուած է թէ արտաքին քաղաքականութեան նկատումները պէտք չէ բնաւորդելք ըլլան մեր ներքին քաղաքականութեան։ Իրաւ է որ ժամանակաւ հակում մը կար խառնուելու ուրիշ երկիրներու գործերուն։ Այսօր ընդհանուր կերպով այնպէս կը նկատուի թէ ամէն երկիր իր ներքին գործերուն տէրն է։ Այս սկզբունքը ընդհանուր կերպով կը յարգուի և միայն մեզի նկատմամբ է որ կ'ուզուի չեղիլ անկէ։ Կ'ուզեմ հաստատել թէ, խնդրոյ նիւթ եղող ծրագրին առթիւ, օտար գրողներ և մեր երկրին մէջ ծանօթ քննադատներ այն տեսակ դատափետումներ ըրին զոր ուրիշ երկիրներու նկատմամբ պիտի չընէին։ Այդ իրողութեանց պատճառը մասամբ մենք ենք, վասն զի տիրով կը սքանչանանք օտարին վրայ, որուն առջեւ միշտ չափազանց հաճոյակատար ենք։ Թէև լաւ է դիտել արտաքին քաղաքականութեան ամենափոքր նշանները, սակայն մեր երկիրը սովորութիւն չունի անարեկիլ օտարին յօնքերու փոքր մէկ պատռուածին։ Մեր պարքն է չսիրել օտարին վատաւութիւնը՝ արտաքին արդար ու հանդարտ քաղաքականութեամբ մը։ Ոչ օք կրնայ դիմադրել ատելութեան և իր արարքներուն սխալ մեկնութեանը, պէտք է վարժուինք ուելի մեծ անտարբերութեան մը օտարին հանդէպ և ուելցնել մեր ազգային և մեր պաշտպանութեան զգացումները։ Երկրագործական նախարարը յայտարարեց թէ նախարարութիւնը ծրագրին համար նպաստաւոր չէ գտած յանձնաժողովին բարեփոխութիւնները։ Համոզուած ենք որ այդ բարեփոխութիւնները գերման գաղափարին պարտութիւնը կը պատրաստեն Գերմանիոյ արեւելեան կողմի հրապարակներուն վրայ։ Յանձնաժողովին որոշումները սա թերութիւնը ունին որ նախարարութիւնը կը ստիպեն անկանոն գնումներու և տացուած քներու հրապարակին վրայ հանդարտութիւնը հաստատելու անկարողութեան։ Դրական այն տեսակ առաջարկութիւն մը չտացանք որ փոփոխութեան մը հաւաստիքը ընծայէ մեզ։ Ամէն կողմէ կ'ընդունուի թէ իրաց արդի կացութիւնը չի կրնար շարունակել, սակայն ոչ օք միջոց մը ցոյց կուտայ մեզ՝ բարւոքում մը ձեռք բերելու համար։ Նախարարութեան դարձելու եղանակը ուժգին է, սակայն ազդեցիկ։ Ձեր յանձնաժողովը ընդունած է որ Պեռլութեան կողմէ գնումը անհրաժեշտ է, սակայն ձեռք առնուելիք միջոցը այն ատեանն ոսկմանափակած է որ անոր ուժգնութիւնը կը տկարանայ։ Լեհական քաղաքականութեան մասին Պիւմարքի առանդութիւնը կը հետեւի։ Եթէ նկատութեան առնուին այս փաղովին մէջ բռնածները և յեսոյ գրածները միեւնոյն խնդրոյն վրայ, կրնանք ըսել թէ ներկայ պարագաներուն մէջ Բրուսիոյ կառավարութեան ծրագրին համակարծիք պիտի ըլլար։ Պիւմարք իշխանին հանդէպ ատելութեան կը քալեմ։ Միշտ Պիւմարք իշխանին մէկ կողը նկատած եմ՝ գաղթականութիւն հաստատող քաղաքականութեան մը հետեւելու համար։ Պէտք չէ որ Բրուսիոյ նախարարութիւնը կենայ առաջին խաչընդտուին առջեւ և ոչ ալ վանայ այն միակ միջոցներէն որոնք կրնան օգնել Պեռլութեան՝ «նոր յառաջդիմութեանը մէջ և ապահովել յաղթութիւնը։ Ինդիր մը կը ներկայանայ, այն է թէ այս ժողովը մինթէ ջլատել և անկարելիութեան մատնել կ'ուզէ գաղթականութեան հաստատման քաղաքականութիւնը։ Նախարարութիւնը կը յուսայ թէ այդ պատասխանատուութեան, այդ խիստ ծանրակշիռ պատասխանատուութեան գիտակցութիւնը պիտի մղէ ձեզ տալու հարկ եղած վարկերը, որպէս զի երկիրը մեծ վնասի մը չենթարկուի։ Ուստի այս տեսակէտով կը խնդրեմ որ ընդունիք Պ. Աարիքէսի առաջարկած բարեփոխութիւնը։»

Պ. Աարիքէսի առաջարկած բարեփոխութիւնը մէկ քանի ամսամափակումներով կը վերահաստատէ ծրագրին 13րդ յոդուածին առաջին հատուածը՝ Երեսփ. Ժողովին կողմէ խմբագրուած վիճակին մէջ, և որ 70,000 էքթար տարածութիւն մը իրրեւ սահման կ'որոշէ Պեռլութեան կողմէ կատարելիք գնումներուն համար։ Յետոյ այդ ծրագրին դէմ խօսեցաւ նաեւ Հուլլէն Հէդէլեր մարէշալը։ Բրուսիոյ եղեմական նախարարը նորէն պաշտպանեց ծրագիրը։ Ժողովին նիստը դադրեցաւ։

—Բրուսիոյ Աւագաց Ժողովը հինգշաբթի օրը նորէն զբաղեցաւ այդ խնդրով։ Մէկ քանի ժողովականներէ ու դատական նախարարէն ետքը նորէն խօսեցաւ ֆոն Պիւլով իշխանը, ըսելով.— «Քանի անգամներ հաստատեցի թէ Գերմանները ինքզինքին պաշտպանելու վիճակին հասած են բրուսիական լեհատատի մէջ։ Մենք չենք ուզեր լեհերը բոլորովին հեռացնել, այլ թող չտալ որ Գերմանացիներէն առաջ անցնին։ Այդ պատճառով է որ կը խնդրենք որ ընդունիք Աարիքէսի բարեփոխութիւնը։» Բուէարկութիւն կատարուելով Աարիքէսի բարեփոխութիւնը ընդունուեցաւ 111ի դէմ 143 ձայնով։ Ծրագրին քուէարկութիւնը այլ եւս անկարեւոր ձեւակերպութիւն մըն է միայն և անոր ամբողջութիւնը արդէն քուէարկուած է տասար մեծամասնութեամբ մը։ Ցոն Պիւլով իշխանը երբ քուէարկութեան արդիւնքը իմացաւ, ուրախացաւ։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Իտալիոյ Երեսփ. Ժողովին հինգշաբթի օրուան նիստը գրեթէ ամբողջովին գրաւուեցաւ Նախարարապետ Պ. Ճոլիդդիի ճառովը, որ կրթական նախարարէն ետքը, կառավարութեան հայեցակէտը պարզեց վարժարաններու աշխարհականացման խնդրոյն համար։ Նախարարապետը յայտարարեց թէ կրօնական ուսուցման սկզբունքը ընդունող օրէնքին մէկ նութիւնը երեսուն տարի, անոր կիրառումը և սահմանումը կանոնի մը ենթարկելով, չտիտուեցաւ։ Ամէն օք ընդունեց թէ ընտանիքի հայրերը իրաւունք ունենան կրօնական ուսուցում պահանջելու իրենց զաւակներուն համար, սակայն այդ մասին հարկ էր նոր կանոնագիր մը հաստատել։ Պ. Ճոլիդդի յարեց թէ նախարարութիւնը, կրօնական ուսուցումը յարգելու և այդ մասին համայնքներու, քարոզչիներու և ուսուցիչներու ինքնակացութիւնը երաշխաւորելու համար, ներկայ կանոնագրութիւնը պատրաստած է, անշուշտ փոքձելէ ետքը հարկ եղած փոփոխութիւնները ընելու պայմանով։ Պ. Ճոլիդդի յիշեցուց թէ 1903էն ի վեր Պեռլութիւնը 17 միլիոն ֆր.ի չափ ուելցուցած է նախնական վարժարաններու ծախքերը, որով կը կարծէ թէ պէտք չէ վարժարանին անհամակիր ընել ալ ընտանիքի բազմաթիւ հայրեր, որոնք կը փափաքին թէ իրենց զաւակները կրօնական ուսուցում ստանան։ Պ. Ճոլիդդի ըսաւ թէ դուր փորձ մըն է երբ կ'ուզուի կրօնական խնդրոյն համար պատակաւմ առաջ բերել իտալիան ժողովուրդին մէջ, վասն զի այդ ժողովուրդը թէ՛ կղերական և թէ հակակղերական կուսակցութիւնները իրեն թշնամի կը նկատէ։ Պ. Ճոլիդդի ըսաւ թէ չի զարմանար որ ընկերվարական կուսակցութիւնը Եկեղեցիին դէմ պատերազմ հրատարակած ըլլայ, վասն զի այդ ալ Եկեղեցի մըն է ուրիշի մը դէմ, քանի որ նոյն կուսակցութիւնն ալ իր ժողովները, միտինգները, բանդրանքները կայլն ունի։ Բուէարկութիւն կատարուելով նախարարութեան առաջարկած պարզ օրակարգը, որով վարժարաններու կատարելագէս աշխարհականացումը չընդունուեր, 129ի դէմ 279 ձայնով ընդունուեցաւ։ Այդ մասին Պ. Ճոլիդդի ու Պ. Սանիոս կատարեալ համակարծիք գտնուեցան ընդդէմ Պ. Պ. տի Ռուտինիի, Մարթինիի ու Պիսոլատիի միտքանութեան։ Այս պարագան խիստ կարեւոր կը նկատուի Իտալիոյ մէջ կրօնական խնդրոյն վերջին երեւան ելլելուն և ընդհանուր ընթացքանց մօտ ըլլալուն հանդէպ։

ՄԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ճարտի պաշտօնական մէկ զեկուցումը կ'ըսէ թէ Ճարտնի մէջ սեղանաւորական տաքնապի մը վերաբերող զեղոյները չատ չափազանցուած են։ Ուշաքայի մէջ պղինձի և երկաթի երեք կամ չորս վանական ներ անանկացած են 1906ի վերջերը։ Այդ պարագան արդիւնք էր չանդիսական գնումներուն և յեսոյ գիներու և խնդրանքներու մեծագէս իյնալուն, բայց այդ վանականները կարող են իրենց պարագները վճարելու։ Հետեւաբար, կը յարէ պաշտօնական զեկուցումը, վախնալու բան մը չկայ։ Վերոգրեալ երկու վանականներուն հետ գործ ունող երկու պանքաներ քան մը չըսին անոնց ուանդ թողած դրամներուն կամ առնուելուն, սակայն վատահութիւնը վերահաստատուեցաւ։ Թագիրի այն երեք պանքաները, որոնք փետրուարի ութիններեր անանկացան, այնքան կարեւոր թիւերու չէին, և ըստվեռեւ հանրութիւնը դիտէր թէ անոնց կացութիւնը խանդարուած է, վճարումներու դադրումը զդալի հակառարուած մը չունեցաւ։

— Անգլիական լրագիրներուն հաղորդուած զեկոյց մը կ'ըսէ.— «Անգլիոյ կառավարութիւնը, ճանչցած ըլլալով վաճառականութիւնը այն կարգադրութեան որով Ճաբանի հանդէպ Զին յանձն կ'առնէ Մանչուրիոյ հարաւային երկաթուղիներուն հետ մրցելիք երկաթուղի չշինել, ծանոյց անգլիացի ձեռնարկուներուն թէ պիտի չկրնայ այժ ալ անոնց պահանջմունքներուն։ Ուրեմն այդ ձեռնարկուներուն անկ է համոզել Ճաբանը թէ Սրն-Մին-Թին-Թաքումէնի երկաթուղին պիտի ծառայէ ուղեւոր և ապրանք տալու Մանչուրիոյ հարաւային երկաթուղիին, և ոչ թէ ուղեւորները և ապրանքները անոր ձեռքէն առնելու։»

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ուաշինկդընի դիւանագիտական շրջանակները մեծ կարեւորութիւն մը կ'ընծայեն այն իրողութեան թէ նախագահ Պ. Ռուզվէլդ շաբաթ օրը ընդունած է ճաշի հրաւէր մը Ֆրանսայի դեսպան Պ. Ժիւսերանի կողմէ եղած։ Այդ պարագան նորութիւն մը կը նկատուի, վասն զի Պ. Ռուզվէլդ անգամ մը միայն այցելած է օտար դեսպանատուն մը՝ այսինքն Գերմանիոյ դեսպանատունը՝ Վիլհէլմ կայսեր եղբօր՝ Հանրիխ իշխանին Ամերիկա այցելելուն առթիւ։ Թանգ այս առթիւ կ'ըսէ.— «Նախագահին այդ բացառիկ ընթացքը կը շեշտէ Մ. Նահանգաց ու Ֆրանսայի միջեւ գոյացած կատարեալ համաձայնութիւնը, որ վերջերս յանգեցաւ իրաւարարական դաշնադրութեան, քսլի-բսդալներու փոխանակութեան պայմանագրութեան և առեւտրական պայմանագրութեան կնքման, երկարաեւ ու դժուարին բանակցութիւններէ ետքը, որոնք պահ մը կնճռոտեցան տեղատուական ապշնապին և Մ. Նահանգաց կողմէ Ֆրանսայի դրամական աջակցութիւնը խնդրուելու հետեւանքով։ Պ. Ռուզվէլդի կողմէ ֆրանսական դեսպանատան տրուելիք այցելութիւնը բարեկամական մասնաւոր նշան մըն է, շատ նշանակալից այն պահուն երբ տեղի կ'ունենայ։»

— Ամերիկեան կառավարութիւնը որոշած է 400,000 տոլարի գումարի մը գնել Բարիզի մէջ՝ իրեն յատուկ դեսպանատուն մը կառուցանելու համար։ Մ. Նահանգաց Խորհրդարանը պիտի քննարկէ այդ նպատակով ուղղուած վարկը։

ԱՆԳԼԻԱ

Անգլիոյ կառավարութիւնը բացարձակապէս յայտարարած է թէ Զաքքա-Խէլերու դէմ կատարուած արշաւանքին միակ նպատակն է՝ պատժել ուարառուները և թէ յեսոյ ետ պիտի կոչէ այդ զինուորական արշաւախումբը։ Աֆղան զանազան ցեղեր Ուիլքոքս զօրավարին բանակները ներկայանալով, առաջարկեցին միջնորդել՝ Զաքքա-Խէլերու հնազանդութիւնը ձեռք բերելու համար։ Երկու օրուան զինադադար որոշուեցաւ։

— Սդանցwars զրոյց մը կը յիշէ թէ Սըր Հէնրի Բէմբրիդ Պէնըրմէն, եթէ առողջութիւնը ներէ, մինչեւ Զ տարի պիտի չարունակէ նախարարապետի պաշտօնը։

— Լանսան մէջ լատոլիկայ ապրիլ 6էն 16 ցուցահանդէս մը պիտի կազմակերպուի այրերու նորաձեւութեանց և անոնց վերաբերեալ ամէն տեսակ առարկաներու համար։

— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին նախկին պահպանողական անդամ և մանուա-բսոթի հնարիչ Պ. Լուտարա Ս. Նորրիս մեռաւ 75 տարեկան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Միթէմայիրի ատիճան արուեցաւ Էրզրումի նահանգի վերաքնիչ ատեանին պատժական հիւղին նախագահ Սալիմ էֆ.ի։ Սանիէի ատիճան՝ Պրուսայի կուսակալութեան արտաքին յարաբերութեանց տեսուչ Թիմոյէնց էֆ.ի։ Սալիսէի ատիճան՝ Պ. Պոլսոյ նախնական դատարանին անդամներէն Թէվֆիգ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Ճէնովայի օսմ. ընդհանուր հիւպատոսարանին փոխ-հիւպատոս անուանուեցաւ Բ. Դրան թարգմանութեանց սենեակին քարտուղարներէն Ցէ բրտուն պէյ։

—Սելանիկի նահանգին Բէօլէսիրէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Մանագրրի նահանգին Ցլորինէ գաւառին գայմագամ Թահսին պէյ, որուն յաջորդեց Դոսովոյի նահանգին Բաղվիշդէի գայմագամ Սաթի էֆ.։ Անոր ալ յաջորդեց Դոսովոյի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ և կայս. Միլիքի վարժարանին չրջանաւարտ Նէճիպ էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆԵԱՆ.— Ակսնակուռ Մէճիթ պատուանշան արուեցաւ բժշկապետ կրթական Խորհուրդին նախագահ և կայս. զինուորական վարժարաններու բարոյագիտութեան ուսուցիչ Մաղնար պէյի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կայս. նուագածուներու դեր-գնդապետներէն Ճէմիլ պէյի և Կ. Պոլսոյ գերման դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ. ֆոն Շդրէմբլի։

—Առաջին կարգի Շէֆգատ՝ Կայս. Պալատան թարգմանիչներէն Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Հագգը պէյի ողջկանը։

—Արուեստի չքադրամ՝ ամերիկացի Պ. Ուոլդեր Վիթլիզի և Օր. Մէրի Վիթլիզի։

ՇԱՐՔԻՇ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԻՄՆԱՐԿԵԼԻ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երեկ ժամ 9ին տեղի ունեցաւ Կ. Պոլսոյ քաղաքանց վրայ կատուցուելիք մաքսատան չէնքերուն Պոլսոյ կողմի օտար ապրանքներու մասին հիմնարկէքը։ Նախ հանդիսաւոր աղօթքներ եղան կայս. արուեստաւորաց համար և յետոյ ոչխարներ զոհուելով հիմնարկէքը կատարուեցաւ։ Ներկայ էին մաքսային վերատեսուչ Բայիզիթ փաշա, խորհրդական Մէհմէտ Ալի պէյ, մէքթուպճի Սըրրի պէյ, մաքսային խորհուրդին նախագահ Սիրէյա պէյ, մաքսային ուրիշ պաշտօնատարներ, կ. Պոլսոյ քարտիներու Տնօրէն Պ. Բիէռ Լայլն։ Ապա ներկաները հրաւիրուեցան շքասեղանի մը շուրջը։

ՕՍՄԱՆԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՕՍՄԱՆ ՊԷՅԻ.— Երէկ ժամ 5ին մեծ հանդէսով կատարուեցաւ մեռանապետ Օսման պէյի յուղարկաւորութիւնը։ Մարմինը Օրթաքէօյի ապարանքէն հանուելով հանդիսական թափորով տարուեցաւ Նահեա Լիգէնտիի Թէքքէն, որուն պարտէզին մէջ ամփոփուեցաւ։ Կայս. անձնական Դանձուն պաշտօնատարները դրամական նուէրներ բաշխեցին աղքատներուն, որոնք աղօթքներ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

—Վախճանեալին փեսաները Տօքթ. Շէֆիգ փաշա և եղբայական նախարարութեան տասանորդի ու տուրքերու ընդհանուր վարչութեան Տնօրէնի օգնական Նազմ պէյ, երէկ, կայս. Պալատ երթալով երախտագիտութիւն մատուցին եղած կայս. չնորհներուն համար։

—Ցուտարկաւորութեան ներկայ էին զինուորական բարձրագոյն յանձնաժողովին դեր-նախագահ ու կայս. ատագ Թիկնապահ Լեհէմ փաշա, նաւային սպայակոյտին նախագահ առաջին Ցերիզ Մէհմէտ Բիֆաթ փաշա, նաւային բարձրագոյն վարժարանին վերատեսուչ առաջին Ցերիզ Հիւսնի փաշա, Բերայի կառավարիչ Համամ պէյ, կայս. Պալատան քարտուղարներէն Ճէվատ պէյ, Խարիէթի արքունական Խորհրդատու պէյ, կայս. Պալատան երկրորդ թարգմանիչ ու Օսար Մամուլի Դիւանին Տնօրէն Սէֆիր էֆ., վաճառական Ցարութիւն էֆ. Աբրահամեան եւայլն։

— Վախճանեալ Օսման պէյ Գրաբ Գաբը Օսման էֆ.ի զաւակն էր և ծնած Հիճրէթի 1251 թուականին, որով եօթանասունհինգ տարեկան էր։ Տասերկու տարեկան եղած ատեն կայս. Պալատան ծառայութեան մէջ մտած և երեսուներկու տարի առաջ մառանապետ անուանուած էր։ Ունէր օսմանեան և օտար զանազան պատուանշաններ,

ՑԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիոյ, Պարսկաստանի ու Ցունաստանի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

—Գերմանիոյ դեսպանը, երէկ, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՊԱՆԴԱ.— Հաֆիզ էֆ.ի և ընկերներուն կողմէ ծրագիր մը մատուցուեցաւ առեւտրական և հանրագուտ չինութեան Նախարարութեան՝ խնայողական պանքա մը հաստատելու նպատակով, դրամագլուխի, օժիտի և հանգրտեան դրամի պարտաւորութեան համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ.— Պաղատի առողջապահական քնիչ Տօքթ. Լանցանի էֆ. վերջերս Պարսկ ժամանելով, Պարսկաստանի ժամանումներուն նկատմամբ առողջապահական միջոցներ ձեռք առնելու համար քարանթինայի մէջ մէկ կայարան հաստատեր է Բուրնէի և Ալիւկարպիի մէջ։

ՍՈՒՐՐԻ ԷՄԻՆԻ Հաճի Լօմէր Շեվզը փաշա երէկ առաւ կ. Պոլիս ժամանեց Ֆրանսական Նիվեռնեռ չոգենաւով։

ՊՈԼՍՈՅԻ Թագաւորին կողմէ Գալաթայի արքայական պալատան մէջ տրուած պարահանդէսին ներկայ գտնուեր են նաև տեղւոյն օսմ. դեսպանատան գրծակատար Բաղրզ Բարիֆ պէյ, զինուորական կցորդ Թէվֆիգ փաշա և երկրորդ քարտուղար Տիրան պէյ Նորատունկեան։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Բրոնոր մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ ըլլալով, դեսպանութիւնն ոմանք առլի օրը անգլիական դեսպանատունը գացին և Սըր Նիքոլաս Օ'Բրոնորի որպիսութիւնը հարցուցին։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.—Երէկ առաւ Ֆրանսական Նիվեռնեռ չոգենաւով կ. Պոլիս ժամանեցին 267 ուխտաւորներ, որոնք բժշկական քննութեան ենթարկուելէ ետքը դուրս ելան, աղօթքներ ընելով կայս. արեւշատութեան համար։ Առանցմէ Անատոլիի ու Բասմէլիի կողմերը և Սեւ ծովի նաւահանգիստները երթալիքները խիստ ցաւալի ելան երկաթուղիներով ու չոգենաւերով։

ՊԻՒՍՕՄԷԼԻՅԻ օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Իսան Հիւսնի պէյ երէկ կ. Պոլիս ժամանեց արձակուրդով։

ՍՈՂՈՄՈՆ նոր կառավարիչ Իսմայիլ Հագգը փաշա, երէկ, կայս. Պալատ երթալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և յետոյ պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԻԶՄԻՐԻ ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսարանին պատասխան Թարգմանը Սարդալը Երուանդ էֆ. հրաժարած ըլլալով, անոր յաջորդեց Պ. Ֆրանք Պարի։

ՊԱՍՏԱՍՈՒԻ կուսակալութիւնը Բ. Դուռնէն խնդրեց 500,000 ղրուշի մանր դրամ ղրկել, վասն զի նահանգին մէջ մանր դրամներու նուազութիւնը դժուարութիւն կը պատճառէ առեւտրին։

ՎԱՐԴԻ ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Բ. Դուռը ծանոյց անառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութեան թէ պէտք եղածին չափ դրամ պիտի տրուի, որպէս զի կայս. երկիրներուն մէջ վարդատանքներ հաստատելու և վարդի իւղ պատրաստելու համար վարդենիի հունտեր բերել տրուին և փափաքողներուն բաշխուին։

ՄՈՒՍՍՈՒԼԻՆ կը գրեն թէ այս տարի անձրեւները ժամանակին տեղացեր են մեծապէս նպաստելով երկրագործութեան։ Ցորտն ալ որ բաւական զգալի էր, մեղմացեր է։

ՄԱՀՀՈՑՈՒՑԱԿ.— Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ փետրուար 11էն 16 պատահած մահերու թիւն է 308, որոնց 1ը՝ կարմրախտ, 6ը՝ հարսանիք, 2ը՝ կեղծմահէ, 3ը՝ ծաղկախտէ, 9ը՝ թիֆոյէ, 32ը՝ հիւծախտէ, 40ը՝ չնչղտական դարձարաններու հիւանդութիւններէ և միւսներն ալ զանազան պատճառներէ։

ԵՂԵՌՆԱԳԱՏ առեանը չորս տարուան ժամանակէր աշխատութեան դատապարտեց Գուլբենկը Թահսին անուն անձը, որ զանազան տեղեր գողութիւն կատարած ըլլալուն համար ամբաստանուած էր։

ԱՆՆԱՑԱ Ցրաներ Թաղին մէջ սատայնակ Գէորգի որդին Նիկողոս Գասապօղլը Թաղը քնակող իր զոքանչը Սողոմէն դաշոյնով ձեռքէն ու ձախ սրունքէն տակէն վիրաւորեր է և հոն իրրեւ հիւր գտնուող իր կինը՝ Թագուհին ալ ձեռքէն ու պարանին տակէն։ Զարգարդրեր ձերբակալուեր է։

ԱՆՀԱՒ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԲԺՇԿԱՊԵՏԻՆ ԽՆԴԻՐԸ

Բժշկական դասուն մէջ օրուան խնդիր դարձած է Հիւանդանոցին բժշկապետին հրաժարման և նոր բժշկապետին անուանման պարագաները։ Հայ բժիշկները մանաւանդ դժգոհութիւն կը յայտնեն որ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան մէջ բժիշկ անդամներ կը պակսին և այս պատճառով Հիւանդանոցի բժշկական բաղմապիսի պահանջներուն գիտակցութեամբ նոր բժշկապետ մը չպիտի կրնայ ընտրուիլ։ Անոնք կը յայտարարեն նաև որ Հիւանդանոցի Հոգաբարձուներէն ոմանք իրենց ազգական կամ տան բժիշկները բժշկապետ ընտրել տալու կ'այլասային, ինչպէս նաև ուրիշ ազդեցիկ անձեր իրենց հովանաւորեալները Հիւանդանոցի բժշկապետ տեսնել կ'ուզեն։ Բժիշկները կ'ըսեն նաև որ իբր թէ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը տակէ երկու ամիս առաջ ծրագիր յղացած է Տօքթ. Մեղպուրեանը վիրաբուժապետ կարգել և դայն Տօքթ. Եաղուպեանի հոկողութեան տակ բժշկապետ անուանել։ Սակայն Տօքթ. Եաղուպեան չկրնալով չաթիր երկու անգամ Ազգ. Հիւանդանոց այցելել, պուլկարական հիւանդանոցէն թոյլ չի տրուիլուն համար, այս ծրագիրը անիրագործելի մնացած է, կ'ըսեն։

Ինչպէս այս խօսքերէն բացայայտ կ'երևի Հիւանդանոցի բժշկապետին պաշտօնէն հրաժարիլը կամ հրաժարեցուցուիլը չարք մը տարաձայնութեանց նիւթ ընծայած է։ Կը լսենք նաև թէ հայ բժիշկները Ս. Պատրիարք Հօր դիմում մը պիտի ընեն եղեր, հիւանդանոցի բժշկական մասին արժանապատուութեան խնդիր յարուցանելով։ Զենք գիտեր թէ այս զրոյցները որչափ իրականութիւն ունին, բայց անոնց մէջ կան ուշադրութեան առնուելիք արդար պահանջներ։ Մեր կարծիքով մի անգամ ընդ միշտ վերջ մը պէտք է դնել հիւանդանոցի բժիշկներուն՝ այսինչ կամ այսինչ պաշտօնական անձի խարերով կամ միջնորդութեամբ նշանակուելու յոռի և զեղծմնաւոր սովորութեան։

Հիւանդանոցի բժշկապետին ընտրութիւնը պէ՛տք է ըլլայ, կամ հրապարակի վրայ ծանօթ հայ և օտար բժիշկներու քուէով և կամ մրցման ձեւով քննութեամբ։ Բժշկապետի ընտրութեան առաջին ձեւին գալով, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի բժշկապետի պաշտօնին յարմար կամ կարող ըլլալուն քուէ կրնան տալ Համիտիէ Մանկանց հիւանդանոցի, ինչպէս նաև անգլիական, ֆրանսական, գերմանական, ռուսական, իտալական, պուլկարական հիւանդանոցներուն բժշկապետները և ուրիշ ծանօթ հայ մասնագէտ բժիշկներ որոնք իբր ընտրելի չեն ներկայանար։

Այսպէսով նախ և առաջ Պատրիարքարանն ու Հոգաբարձութեան անդամները պիտի ազատին այն մեղադրանքներէն և կամ ամբաստանութենէն, թէ իրենք այսինչ կամ այսինչ անձին նկատմամբ կողմնակցական ազդում կը չարտին։ Եւ երկրորդ՝ վստահ ենք թէ մեր այս առաջարկած ձեւով ուելի հաւանականութիւն կայ որ հիւանդանոցի նման կարեւոր հաստատութեան մը պահանջներուն յարմար բժշկապետ մը ընտրուի. և երրորդ հանրութիւնն ալ ուելի մեծ վստահութեան կ'ընծայէ Հիւանդանոցի վարիչ մարմնոյն։ Արդէն առաջնակարգ բժիշկներէն չատեր մերժած են հիւանդանոցի բժշկապետութեան պաշտօնը ընդունիլ։ Այժմ ամէնէն ուելի կը խօսուի, ինչպէս արդէն գրեցինք, Տօքթ. Դաւիթեանի, Տօքթ. Արզուեանի և Տօքթ. Թագւորեանի մասին։ Մեր առաջարկած ընտրութեան երկրորդ եղանակով կատարուեցաւ վերջերս Օտեանց Հիւանդանոցի կիրարուժապետի ընտրութիւնը. ծանօթ յոյն և օտար բժշկապետներու առջև, մրցման քննութիւն տուող ընտրելիներէն ամէնէն յաջող նկատուեցաւ Տօքթ. Սկուտարէ, որ ֆրանս. Հիւանդանոցի բժշկապետ Տք. Տէնիսի օգնականն էր ժամանակին։ Երբ Յոյները այս ձեւով ընտրութիւն կը կատարեն, պատճառ մը չունինք մենք ալ այս լաւագոյն միջոցը մերժելու։

ՏՕՂԱՊ ՏԷՐԷԻ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՎԵՐԱԾՇՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Բերայի Թաղ. Խորհուրդը կիրակի օր խորհրդակցութիւններ կատարեց Կալուածոց Հոգաբարձութեան անդամ Տիգրան էֆ. Թոքաթեանի հետ, Տօլապէրէի ազգ. վարժարանին վերաշինութեան մասին։ Այս առթիւ Խորհրդոյ անդամներէն ոմանք յայտարարեցին թէ ըստ առաջնոյն պէտք է տեղւոյն վրայ շինել նոր վարժարանը, քանի որ Տոլապ Տէրէի և շրջականերու մէջ բաւական հայ բնակչութիւն մը կայ, որոնց զաւակները, ձմեռը մանաւանդ, նոյն Թաղէն շատ հեռու գտնուող վարժարան մը չեն կրնար յաճախել։ Իսկ Տիգրան էֆ. Թոքաթեան յայտնեց թէ Տօլապ տէրէի վարժարանին արդի տեղին վրայ նոր մը կառուցանելը բանաւոր և նպատակայարմար չէ, քանի որ հոն վարժարանին մօտերը կան տուներ որոնց բարոյականը կասկածելի է և տարիս բնականաբար լաւ օրինակ մը չէ այդ փոքրիկներուն համար։ Թոքաթեան էֆ.ի գաղափարակից գտնուեցան նաև Խորհրդոյ անդամներէն ոմանք և որոշուեցաւ վերջնական խորհրդակցութիւններէ յետոյ, Տօլապէրէցին օժտել դպրոցական նոր շէնքով մը, որուն իբր ծախք առայժմ 6-700 ոսկի կը հաշուուի։

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր վերջին նիստին մէջ երկար ատեն է իր վերքննութիւն մը և կին մը հաշուեցնելու ստիպուեցաւ։ Խորհուրդին ներկայութեան Ցանձնաժողովին ասոյն քարեսիրական ձեռնարկը։ Ցանձնաժողովին օժանդակ մասնախումբ մը եւս կազմուած է Թաղին երիտասարդներէն, որոնք են՝ տեարք Զ. Օն Աղասեան, Դեղամ Ճշմարտախօս, Հրանտ Մանուկեան, Դիգրդ Նագգաշեան և Գէորգ Սէթեան։

ՀԻՆԳՆԱՐԹԻ օր վերջին բաց պատարագին առթիւ Ղալաթիոյ Դպրաց Դասը եռաձայն պիտի երգէ Ս. Պատարագը։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻՆ կը գրեն մեզ.— Ա ռեւարական գործիս բերումով երբ տակէ առաջ Տրապիզոն կը գտնուէի, իբր հայ անհատ հետաքրքրուած և մտէն ուսումնասիրած էի տեղւոյս կրթական գործը և շատ լաւ գաղափար մը չէի կազմած։ Դարձեալ այս տարի երբ նոյն գործով Տրապիզոն այցելեցի, նախապէս խորհեցայ թէ անշուշտ ժամանակի հոլովումով կրթական գործը մտած է բաղձալի ասած չափին մէջ։ Սակայն ցաւալի է խոստովանիլ որ տխուր իրականութիւնը ասոր հակառակը հաստատեց։ Մասնաւոր զարգացման, բարքերու աղնուացման տեղ ուելի նախապատիւ համարուած էր խաղամոլութեան հասանքին յանձնուիլ, հոգ չէ թէ անկիւ դէպ ի կորուստ կ'առաջնորդէր զերինք։ Մանաւանդ իգական սեռը իր ընտանեկան հոգերն ու զբաղումները մէկ կողմ ձգած ու իր տիրական Ֆարբին ու պաֆարային նուիրուած գիշերներ կը լուսցնէ, այպէսով իր ընտանեկան յարկի անդորրութիւնը վրդովելու պատճառ դառնալով և միջակ ու աղքատ դասակարգն ալ դժբախտաբար կ'ընդօրինակէ այս մոլար սովորութիւնը։ Եւ կը դուշակէք անշուշտ որ ասոր ցաւալի հետեւանքներուն կ'ենթարկուին նաև այդ ընտանիքներուն զաւակները։ Անդին կրօնական զգացումը իր մէջ մեռած, եկեղեցիէն ուծացած, և իբր թէ զարգացած երիտասարդներն ալ օրհնաբանութիւնը մէջ Թղթախաղի անձնասէր եղած, դուրս չեն ելլեր հաճոյքի վայրերէն, երբեք հոգ չընելով որ նոյն օրը եկեղեցիին բեմէն Առաջնորդ Հայր Սուրբը չինիչ քարոզ մը կը խօսի, խօսքը եկեղեցիին չորս պատերուն... ուղղելով։ Եւ երբ ժողովուրդը այս յոռի ունակութեան գերի դարձած է, կրնա՞ արդեօք անդրադառնալ նոր սերունդին զարգացման ու դատարկութեան կենսական գործին և անոր յեռդէմ վիճակը խորին ուշադրութեան առարկայ ընելէ յետոյ, հիմնական դարման մը տանիլ։ Միւս կողմէ հասարակութեան պաղ վերաբերմունքն առարկայ դարձած կրթական յարկերը սպասուած արդիւնքն ու հունձքը յառաջ բերելու նուիրական գործին մէջ կրնա՞ն յաջողիլ և գոհացում տալ միջավայրի պահանջումներուն և արդարացնել պիտանիի յաճախացած պահանջի գումարի մը վատնումը։ Ինչո՞ւ չէ։ Վարժարաններուն մէջ գործադրուած դրուած է եւրոպական բարձր կեդրոններու նորագոյն ծրագիրներու ուղղութեամբ պատրաստուած ծրագիր մը, որ երբեք չհամապատասխաներ միջավայրին։ Ասոնք խօսուն իրականութիւններ են, որոնց հրապարակումը թերեւս չվրդովը գրգռէ ենթականերուն որոնք հակառակ տեղացիներու քննադատութեան ու արդարունքին՝ կը չարունակեն այսպէս։ Բա՞ս մինչեւ որ հիմնական փոփոխութիւն մը չներմուծուի վարժարաններէն ներս, պաշտօնեաներու ընտրութիւնը անպէսաբէն չլլայ, իր ազգականը հովանաւորելու նկատումը չդադրի գոյութենէ և վերջապէս միջավայրի պայմաններուն համաձայն գործադրիչ արդիւնք մը ձեռք չբերուի, կարելի չէ ա՛չ ժողովրդական անտարբերութիւնը հանկարծակի փոխարկել, ոչ օտար վարժարաններ յանախողներու հոսանքը մեր կողմ դարձնել և ոչ ալ ժողովրդան զարգացումը ապահովել։ Անպղտիկ պակաս մը Տրապիզոնի մեր հայութեան բարոյական ու կրթական կեանքին, որ իրականութիւն ու ճշմարտութիւն է համակ և զոր կրնայ վկայել ամէն Տրապիզոնցի որ քիչ թէ շատ նախանձախնդիր է իր հայութիւնին յառաջդիմութեան։ Ընդհանուրին շահը ինձ նպատակէտ ունենալով իմ անցորդի հանգամանքով անաչառօրէն և անկողմնակալութեամբ պարզել է այս տխուր երանգները։ Այս առթիւ յայտնութիւն և կարողութիւն կը մաղթեմ Առաջնորդ Հօր որ եկեղեցական ու կրթական այս անկերպարան վիճակին դարման մը տանելու համար ոգի ի բուին աշխատի։

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ

Ամերիկեան Առաջնորդէի ընկերութեան Արեւելքի գործակալութիւնը, որուն ներկայացուցիչն է Մր. Պօէն, 1907 տարիին մէջ Ս. Դիրքեր ցրուած է Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ, Սուրանի եւ այլ եւ այլ երկիրներու մէջ. ընդամենը 124,673 կոր գիրք։ Ասոնցմէ 20 314 օրինակ բաշխուած է Հայերու, 8,055՝ Յոյներու, 14 676՝ Պուլկարներու և Ռուսերու, 4,171՝ Հրեաներու և 73 095՝ արաբական և Թրքախօս ցեղերու, Սուրիացիներու, Ղպտիներու և այլ զանազան ցեղերու։ Այս գործին կարեւոր մէկ մասը ըստ սովորականին չրջուն գրավաճառներ կատարած են։ Թուրքիոյ մէջ 33 մարդ ճամբորդած են 17,806 մղոն, Պուլկարիոյ մէջ 6 մարդիկ 3,565 մղոն, Եգիպտոսի մէջ 24 մարդ՝ 18.282 մղոն և Սուրանի մէջ 1 մարդ՝ 675 մղոն։ Կեսարիոյ մէջ կոր մարդ մը 300 օրինակ Ս. Դիրք ցրուած է, 300 մղոն տեղ ճամբորդելով։ Գործակալութիւնը այդ տարուան մէջ իբր նեւէր 280.85 օսմ. ոսկի ընդունած է։

*** Նոր Երդարանի տպագրութիւնը յառաջ կ'երթայ և գրեթէ կէսը պատրաստ է։ Ցաւալի է որ աշնան ամբողջովին տարաբախտ։

*** Տիարպէքիրի հովիւը գացած է ժամանակ մը քարոզել Ֆարդինի և չրջակայից աւետարանական եկեղեցիներուն մէջ։

ԲԻԻՐԱԿԻՆ 3րդ թիւը կը պարունակէ հետեւեալ յօդուածները.— Հաւկիթները մինչեւ երկու տարի պահելու եղանակ.— Հետաքրքրաշարժ պատմութիւն ոստիւնագործութեան Մարգարէի մէջ՝ Յովսէփ Փալանճեան.— Ցրտնկոի մեթոդին առթիւ դիտողութիւններ՝ Ե. Կիւմիւշեան.— Սէնոյի պոլոր եթիշիրմէք.— Հաշուական Բաժին՝ Ն. Ալրապեան.— Բամբակ, մանած և լամբկեղէն (Աստուածուի խնդրանք կոյ). Բուրդ և թիֆթիկ.— Մեսաքս և մեսաքսեղէն.— Թթան, ժիւթ և կանեփ. Նմոյշներ առեւտր. Թղթակցութեան.— Դասական Քրոնիկ.— Առեւտուրը Ամսոյդ մէջ.— Մեսաքսի հրապարակը Հալէպի մէջ.— Օսմ. վաճառականներու գիները Մարսիլիոյ հրապարակին վրայ. Տեղական հրապարակներ գորգի, քիթիրի, թիֆթիկի, ոչխարի, որսի մորթերու ևն.։

ԵԶԱԿԱՆ ԱՌԻԹ ՄԸ.— Կարդալ Դ. երես

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն, մարտ 1)

ՖՐԱՆՑ ԵՈՍԻՖ ԿԱՅՍԵՐ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 29 փետր.— Ֆրանց Եոսիֆ կայսեր գահակալութեան 60րդ տարեդարձին հանդիսաւորութեան նկատմամբ կարեւոր լուրեր կը հասնին այսօր։ Վերջին օրերու մէջ քանիցս ըսուեցաւ թէ զանազան պետութեանց վեհապետները, մանաւանդ գերման կայսրը տարւոյս մէջ Վիեննա պիտի այցելեն, անձամբ չնորհաւորելու Ֆրանց Եոսիֆ կայսրը և իրենց հպատակներուն մեծարանքը հաղորդելու համար Ն. Վեհափառութեան։ Վիեննական մամուլին պերլինեան թղթակցի մը հեռագրածին նայելով, Վիեննայի արտաքին գործոց պաշտօնարանէն յանձնարարուած է Պերլինի աւստրիական դեսպանին, խնդրել Պերլինի արքունիքէն, որպէս զի ետ կեցուի այդպիսի այցելութեան մը մտադրութենէն, եթէ կայ, և այս՝ խնայելու համար գերման կայսրը այն յոգնութիւններէն որոնք անխուսափելի են օտար վեհապետներուն համար, այսպիսի պաշտօնական արարողութեանց առեն։ Նոր բացոյն տեղեկութեանց նայելով, Վիլհելմ կայսրը հակառակ աւստրիական դեսպանին այս խնդրանաց, որոշած է Բոր. Ֆելտ վերադարձին, ուր պիտի երթայ մարտի վերջերը, կարճաւոր այցելութիւն մը ընել Վիեննայի, անձամբ չնորհաւորելու համար իր բարեկամին ու զինակցին գահակալութեան յոբելեանը։ Վիլհելմ կայսր Վիեննա այցելութեան ճիշդ թուականը վերջնապէս որոշուած չէ դեռ, մանաւանդ որ Ն. Վեհափառութեան ընդունելութեան համար պատրաստութեանց ալ ձեռնարկուած չէ ցարդ։ Պալատական չրջանակներու մէջ կը հաւատան այսօր թէ Ֆրանց Եոսիֆ կայսրը մայիսի վերջերը Բրակա պիտի ուղեւորի։

ՊԵՐԼԻՆ, 29 փետր.— Պալատական իրաղեկ անձնաւորութիւն մը ըսած է թէ Վիլհելմ կայսրը մարտ 24ին պիտի մեկնի Պերլինէ՝ Բորֆու երթալու համար Վեհափառի ճամբով՝ այսինքն Բուֆլիդմինեն մինչեւ Ալա աւստրիական հողեն պիտի անցնի. բայց աւստրիական սահմանագլուխին վրայ կայսրը պաշտօնապէս չպիտի ազդուուի, վասն զի կայսրը ինք խնդրած է որ տեղի չունենայ այդպիսի արարողութիւն։ Վիլհելմ կայսրը մարտ 26ին Վենեկիկ պիտի հասնի և հինգ օրի չափ Մելչերկրակի վրայ նաւով չրջագայելէ ետքը, ապրիլ 1ին Բորֆու պիտի ժամանէ և ամիս մը ամբողջ Աքիլէոսն դղեակին մէջ պիտի բնակի։ Անհրաժեշտ է այն լուրը թէ աւստրիական նաւաբժիշ մը այդ առեն Բորֆու պիտի երթայ ուղղուելու գերման կայսրը։ Հաւանական է որ կայսրը վերադարձին Դրէէսդէի ճամբով Վիեննա երթայ, այցելելու Ֆրանց Եոսիֆ կայսեր։

ՌՈՒՍ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐԸ

ԲԵՌԼԻՆՍՊՈՒՐԳ, 29 փետր.— Ռուս նաւատորմին վերաշինութեան ծրագրին և անոր ծախսուց համար 2—3 միլիառ ռուբլի յատկացուած ըլլալու մասին լրագրաց մէջ հրատարակուած լուրերը անհիմն են, Իրաւ է թէ ռուս կառավարութիւնը կը զբաղի նաւատորմին վերաշինութեան խնդրով, բայց որոշած է յառաջիկայ արտիներու մէջ տարեկան իբր 30 միլիոն ռուբլի ծախսել այդ նպատակին համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԻՇԱՏԱՍԱՐԱՆ ՄԸ

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 29 փետր.— Ռէյն գետին մօտ Պինկերպրիւքի մէջ Էլիզէնհէօֆի վրայ Պիզմարքի իշխանին համար ազգային յիշատակարան մը պիտի կանգնուի։ Բացումը տեղի պիտի ունենայ 1915 ապրիլ 1ին որ Պիզմարքի ծննդեան հարիւրամեակն է։ Հանգուցեալ նախարարապետին մտերիմ բարեկամներէն յղացուած այս ծրագրին նախնական պատրաստութիւնները մինչեւ հիմա գրեթէ գաղտնի պահուած էին, բայց հիմա առոր գործադրութեան համար մեծ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ քաղաքային ամէն կուսակցութեանց պատկանող անդամներ ունի իր մէջ։

ՊԵՐԼԻՆԻ ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԵՐԼԻՆ, 29 փետր.— Երէկ իրիկուն աւստրիական դեսպանատան մէջ տեղի ունեցած պարահանդէսին ներկայ էին գերման գահաժառանգ իշխանն ու իշխանուհին։ Իշխանը որ իր հունգարական գունդին, որուն պատուակալ պետն է, համազգեստը կը կրէր, դեսպանին աղջիկներէն մէկուն հետ պարելով ինք բացաւ հանդէսը։ Իշխանն ու իշխանուհին գրեթէ մասնակցեցան ամէն պարերուն որոնք տեւեցին տեւեցին կէս գիշերէն մինչեւ երկու ժամ ետքը։ Ամբողջ փոքր սեղաններով ցայգաճաշ մը տրուեցաւ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 29 փետրուար.— Ամերիկեան նաւատորմը մէկ ամսոյ չափ թրնդանօթի նշանառութեան փոքրերու համար Քալլայէ Մակասլէնի ծոցը գնաց։ (Ամերիկեան կառավարութեան կողմէ անցեալներս Մեքսիկայէ վարձուած ծոցն է։)

ՍՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 29 փետրուար.— Անցեալ չորթու արմտիքի միջազգային հրապարակներուն վրայ յանկարծ բարձրացան գիները. այս բարձրացումը ամերիկեան հրապարակներէն ծագում առաւ և տարածուեցաւ Լոնտոնի ու Պերլինի հրապարակներուն վրայ։ Գիներու այս բարձրացման պատճառը Արժանդինէ արտածուած արմտիքին քանակութեան չարթի չարաթ նուազելն է։ Թէպէտ այժմու արտածութիւնները անցեալ տարուան այս ասենի արտածումներէն չատ ուելի են, բայց այժմու խնդրանքներն ալ անցեալէն ուելի են։ Մանաւանդ թէ դրամական վերջին տագնապին առեն գրեթէ տարիմամբ մեծաքանակ արմտիք հանուած էր երկրէն։ Այս պատճառներուն հետ սա անպատասխանելիներն ալ կան թէ հարաւային Ռուսիոյ մէջ սառակ ձմրան հետեւանքով արմտիքի արտածումը նուազ ըլլալ և Արժանդինէ արտածուելիք արմտիքը չկրնալ գտնուիլ Եւրոպական հրապարակներուն խնդրանքը, կամ հարիւրբաւէ՝ Ռուսիոյ և դանուբեան երկրին արտածութեանց պակասը լրացնելու։ Նոր հունձքը նպաստաւոր ըլլալ իսկ, Եւրոպայի սպառումը հոգիւ պիտի գտնուայ ամէնէ։ իսկ հակառակ պարագային Ամերիկայի պահեստներուն դիմել հարկ պիտի ըլլայ, պէտքին գտնուման համար։ Այս է պատճառը որ այս տարի մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի նոր հունձքին քանակութեան։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 2 մարտ.— Հրազարակը խիստ հանդարտ է։ Շահագործները բոլորովին սպասողական ընթացք մը ունին և հարուածարդարանին կ'օգտուին՝ իրենց յանձնառութիւնները բոլորովին նուազացնելու չափին զեղչելու համար։ Ցիրանական Ռանդը միայն բացառութիւն կը կազմէ և հանրային ամուսնութիւնն կողմէ կատարուած գնումներով 15 ռանդիմ վրայ դնելով 97.40 եղաւ։ Աւարտ հակառակ օտար արժեթուղթերու գիները ինկած են։ Ռիօ Թինթոն 1568էն 1556ի ինկաւ։ Պղինձին գինն է 58.12։ Պալաս Դարայոն՝ 436։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ նուազ գործունէութիւն կը տիրէ։ Ամերիկեան արժեթուղթերն մէկ քանիին գիները ինկած են։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային արժեթուղթերու գիները քիչ մը բարձրացան։

—Պ. Առչենպօ երեսփոխան ընտրուեցաւ իր որդւոյն Պ. Առչենպոյի տեղ, որուն ընտրութիւնը բեկած էր Երեսփ. ժողովը, և որ հիմա իր զինուորական ծառայութիւնը կը կատարէ։

—Այս իրիկուն Ցիրանայի նախարարներէն մէկ քանին նորէն խորհրդակցեցան ներքին գործոց պաշտօնարանին մէջ։ Տրուած որոշումները պիտի ներկայացուին նախարարաց յառաջիկայ Որբ հուրդին, որ մանաւորաբար պիտի գուսմարուի։

—Ալժէրիոյ սահմանագլուխին Ֆրանսական զինուորներու հրամանատար Լիոթէ զրաւվարը, որ Բարիզ կը գտնուի, յայտարարեց թէ կատարելապէս համակարծիք է ա՛Սմսա զրաւվարին կատարած գործունէութիւններուն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՅՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ օխան		49 -
Երկրորդ »	»	46 -47
Խառն »	»	45 -
Զաւմարլը »	»	43 -44
Կարմիր առաջին	»	54 -55
» միջին	»	52 -53
» խառն	»	49 -50
ԱԼԻՒՐ		Դրշ.
Տեղական գերման Ա. Պարկ		93 -
» » Բ. »		88 -90

Այսօր 1 վակոն Անատոլիի ցորեն ժամանեց.

ԹԵՔ

Օխան 23½- փարա

ԴԱՐԻ

Դոնուբ	քիլէն	17-18
Բուլգարիա և Մէրսին		17 -17½

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

3 Մարս

Նիւ-Եորք	պատրաստ	106.½
»	մարտի համար	.
» 1908	մայիսի »	109.
»	հոկտ.ի »	.
» 907	դեկտ.ի »	107.
Լիվրբուլ	պատրաստ	8.2¾
»	յունիսի »	.
»	մարտի »	.

ՊՈՒՏԿԱՐԱՆ

Առաջին կարգի մրցանակի արժանացած Բարիզի 1900ի, Սեն-Լուիի 1904ի, Միլանի 1906ի եւ Պրուսայի 1906ի ցուցահանդեսներեն

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՆԱՄԱՐ 18/Զ Մարտ

Օսմ. Գանս. Մէյտէլ 4 % Ռ. Կ. Օ. Ո.		104 19½
Ամէնէն բարձր գին	»	104 25
Ամէնէն վար գին	»	104 17½
Բուլգիր Երկաթուղի գոց	ֆր.	176 75
Ամէնէն բարձր գին	»	177 12
Ամէնէն վար գին	»	176 50

ԲԱՆՁՈՒՄ 19/Զ Մարտ

Օսմ. Գանս. Մէյտէլ 4 % Ռ.Կ. Օ. Ո.		104 20
» » » ժամ 6ին Ռ.Կ.	»	104 19½
Բուլգիր Երկաթուղի	ֆր.	176 62½
» » ժամ 6ին	»	176 50
Գարագ Կ. Գալաց	»	432 —
Անատ. երկաթ. Գարաթ. Ա.տերի	»	521 —
» » » Բ.տերի	»	518 —
» » բաժնեթղթ	Ա. Ղ.	15 95
Շիրքէթի Խարիսի	»	43 —
Շիրքէթի Խարիսի Համիտիէ	»	4 42½
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	4 12½
Օսմ. Ծխախտ		19 20
Թրամուէյ բաժնեթղթեր		8 50
» ժուլիանա		4 —
» գարատիւղի		472 —
Թրանվալ	ֆր.	43 50
Տէրքոյի ջուրի ընկ.		317 50
Գալիա Գարա Այաճ Ռ. Ռ.		434 —
Միտիլլի պանքա	Օ. Ո.	5 —
Սալոնիքի պանքա		140 —
Գարասու առանձնաշնորհեալ		34 —
» սովորական		28 50
Գարագ Իզմիրի		592 —
Լաւրիոն	ֆր.	57 —
Զարթրբա	»	17 —

ՍԹԻԼԱՆԾ

Օսմ. Միացեալ 1 օրուան	Օ. Ո.	1 75
» » 8 »		4 75
Բուլգիր երկաթուղի	ֆր.	— —
Փոխ. հրապարակ Օսմ. Գանքպէ		6½ %

ՓՈԽԱՆԱԿԱՓԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	Ղրուշ	110 25
Բարիզի » »	Ֆրանք	22 77½
Վիեննայի » »	Քուրան	21 78
Գերլինի » »	Մարք	18 50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Անգլիական ոսկի	ԹՂ.	110 03
Ֆրանսական »	»	87 13
Բել. էմբերիալ	»	92 —
Մեէիտի սարքերութիւն	»	108 06
Արծաթ մանրուք	»	105 10
Մեթալիք	»	101 20
Բուլգիր թղթադրամ	Օ. Ո.	8 69

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 2 Մարտ

Միացեալ Օսմ. պարք.) բաց.	Ա. Ո.	95 75
) գոց.	»	95 72
Բուլգիր երկաթուղի	ֆր.	178 50
Թրանվալ	»	46 25
Օսմ. Կայս. Գանքա	»	713 —
Ռեէիի բաժնեթղթ	»	443 —
Գալիա Գարա Այաճ	»	436 —
Օսմ. մաքսատուն	»	— —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	97 40
Գրեթի Լիոնէ	»	1191 —
Ռուսական 5 %	»	96 35
Իտալական Ռանթ	»	102 90
Յոյնական արտաքին	»	94 30
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 195
Դրամագլուխ Ֆրանս. Գանքայի	»	3 —

5ՐԴ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ

"ՍԻՆԿԷՐ,,Ի

ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թ. 343, ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՐԿ

ԱՄԻՆ ՕՐ ԲԱՑ Է

ՄՈՒՏՔԸՂՐԻՒ

Առաջին կարգի մրցանակի արժանացած Բարիզի 1900ի, Սեն-Լուիի 1904ի, Միլանի 1906ի եւ Պրուսայի 1906ի ցուցահանդեսներեն

PURGEN

ԲԻԻՐԺԷՆ

ԻՏԷԱԼ ՆՈՐ ՄԱՔԲՈՂԱԿԱՆԸ

Բիւրժէն լաւագոյն, ամէնէն հաճելի և ազդեցիկ մաքրողականն է։ Իր գործելի բոլորով ընտիր շաքարէնի մը կը նմանի։ Մեծ քանակութեամբ առնուած պարագային իսկ անվնաս է և թէեթ չի պատճառեր։ Բիւրժէն թէ՛ մեծերու և թէ փոքրերու կողմէ հաճոյքով կը գործածուի։ Ապահով կերպով կը բուժէ պնդութիւնը, արիւներութիւնը, արեան համախառնումը, գիրութիւնը, հայն հայն։

Պահանջել ինքնատիպ տուփը։

Կը ծախուի գլխաւոր գեղագիտարանաց և գեղարանների մէջ։

Միակ Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար

ԹԱՔ ԻՆՍԷԼԳԷՐԿ

Պոլիս, Փիւշիւք Ապուա էֆ. խան, Թիւ 6 50—8

Ի Լ Ա Ն

(Բօսբա վէ Թէլէկրաֆ Նէզարէթի)

Տէրսաաէթ բօսթախանէրինէ իսթիմալ օլունմադ իւզրէ 20,000 տէֆա սաս խիւի վէ 6000 սաէտ խարիճի թահթա էթիքէթ իլէ 100,000 սաէտ թահթա գաբսիւլ մէվգրէի միւնագասաեա վազ իսթիմիշ օլմաղլէ թալիպ օլանլարըն եւլուտ օն հիսապը իլէ թէէմինաթը նագատիե վէ եսխաս Տէրսաաէթ թիճարէթ Օսասբրլա մուգավէլաթ մուհարիրլիյիսէնէ մուսատաագ քէֆալէթը գավիյէեի համիլէն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի ալիէսի մէհէլիսը իսարէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 18 չուպաթ 323

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Է. ՔԱԼԻՎՐՈՒՍԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ (Թիւ 342 Բերա, Մեծ Փողոց)

ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

1907 ԴԵԿՏ. 5/18 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒՑԷ ՍԿՍԵԱԼ

Ծախուած ապրանքներն են բրդեղէն, քօքօնատի, էտօրէլլի, թաւիճ, մուպիլն, ժապաւէն, ամէնէն համբաւաւոր գործարաններու արտադրութիւնը եղող սեղմիրանոցներ, եւայլն, եւայլն, եւայլն,

ՇԱՏ ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐ 10—10

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Ի Լ Ա Ն

Շէհր Էմանէթիմնէն

Պիրինճի Տարիէ բաղուանճիլզ վէ միւ-թէֆէրրուաթը պէտլը սապրզը սէնէվի 8650 զուրուշ, Էմին Էօսի պէլէտիէ քուլիպէսի ալթնտա գահվէ տիւքեանը սէ-նէվի 4000, Սուլթան Պայազիտտէ Պուղ-տայճիլար Գաբուսընտա Զէյմէ Էօնինտէ պէրպէր մէվգիլը սէնէվի 914, Զարչունըն Գաշլզճիլար Գաբուսընտա իմարէթ ճիհէ-թինտէ քէպիր միւճէլլիտ տիւքեանը չէհրի 95, միւճէլլիտ տիւքեանը իթիալիտէ իքինճի օսքաղ տիւքեանը չէհրի 40, Կա-լաթասա Գաբա Մուսթաֆա Փաշա զո-գաղընտա օնեէտի նուսէրօլը տիւքեան սէնէվի 3500, Թագսիմ պաղչէսի թէֆէր բուսթընտան գահվէճիլիք սէնէվի 5150, Ալիընճը Տարիէի պէլէտիէ արզեհալճիլարը սէնէվի 2620, Ալթընճը Տարիէ ալթնտա պօյանը տիւքեանը սէնէվի 1200, Ալիընճը Տարիէ իթիալտէ Նատիր զօգաղը քէօ չէհտէ Թիւթիւնճի մէվգիրը սէնէվի 2600, Կալաթասա Համամ զօգաղընտա գահվէճիլիք սէնէվի 3760, Ալթընճը Տարիէի պէլէտիէ սաթըճիլարը սէնէվի 9600, Տարիէի մէզքիւրէ բաղուանճիլարը սէնէվի 14,200 զուրուշ։

Իւշ եիւզ եիրմի սէօրթ սէնէսինէ մահ-սուսպէն ինալէ օլունմագ իւզրէ մէվգիի միւզահատէէ գօնիլան պալաթ մահարրիր տէքաքին վէ սարէրէնին հատը լաեգ-լարընը պուլուսգլարը հալաէ շուպաքին կանէսինէ գատար իհալէի էվվէլէի վէ գաթիէլէրի իճրա օլունճաղընտան թա-լիպ օլանլարըն եիւզէտ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէլէրի իլէ պէրապէր Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իլէմէ-լերի իլան օլունը։

Ֆի 16 շուպաթ 323 3—2

* *

Իւշ եիւզ եիրմի սէօրթ սէնէսի զէպհիյէ թուսուսը մարթըն հուլուլինէն էվվէլ ինալէ օլունմաղը վէ միւտէթի թէ-գարրուպ իթիպկի ճիհէթլէ թալիպ օլան-լարընը բէյ ագչէլէրինի միսսիսսէրպէն Շէհր Էմանէթի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իլէմէլերի իլան օլունը։

Ֆի 16 շուպաթ 323 3—2

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— 1881 դեկտեմբեր 8/20 թուակիր Կայս. Հրամանագրին Ե. յօդուածին 5րդ հատուածին համաձայն, Օսմ. Փոխոխակ Պարտքի փոխառութեան պարտաթուղթերուն թիւ 37 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1902 մարտ 1/14ին կ'աւարտի, եթէ մինչեւ 1908 մարտ 1/14 ներկայացուին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 14—13

* *

Ազդ.— 1890 ապրիլ 15/27 թուակիր Կայս. հրամանագրին Ժ.Դ. յօդուածին արտատրութեան համաձայն 1890ի 4% Բրիօրիթէ փոխառութեան պարտաթուղթերու թիւ 23 կտրոնները, որոնց պայմանաժամը 1902 մարտ 1/14ին կ'աւարտի, եթէ երրեք մինչեւ 1908 մարտ 1/14 ներկայացուին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 14—13

ՄՕՍ

ՇՈՂԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբարդ եւ ապրանք փոխադրող ոգիներ

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սէրի	Նայոգրիս
Մինէր	Էմիլսիս
Բարիսիս	Գուլճիրիս
Թիլպիր	Մէսէրիս
Նարպօն	Տայրէի
Նավարին	Տարու
	Թիպս

Առաջին ձարգի շոգենաւերը չաս հան-գրտաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականու-թեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդ-ներու համար առանձին ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ տա-մանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սենեակներ չունին։ սդրերին

Կ. Գալաթիա Լիվերբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահան-գիստերու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել տա. Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈՒ եւ Ընկ. Գործակալք

Ուլթալ խան, Գահվէ գաբու, Գալաթա

ՃԷՄԻ ՄՕՍ Ընկ.

50—3 31 Ճէմի Սդրիզ, Լիվերբուլ,

ԱՀԱԻԱՍԻԿ ԳԻՐՔ ՄԸ

ՈՐՈՒՆ ԱՆՊԱՏՃԱՌ ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ

ՁՈՐԵՔԼԵԶՈՒԵԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ - ԳԱԼԱԼԻԵՐԷՆ - ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ - ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ

Զ.Տ.Ա. ՀԱՅԱՅԵՆԱՆ

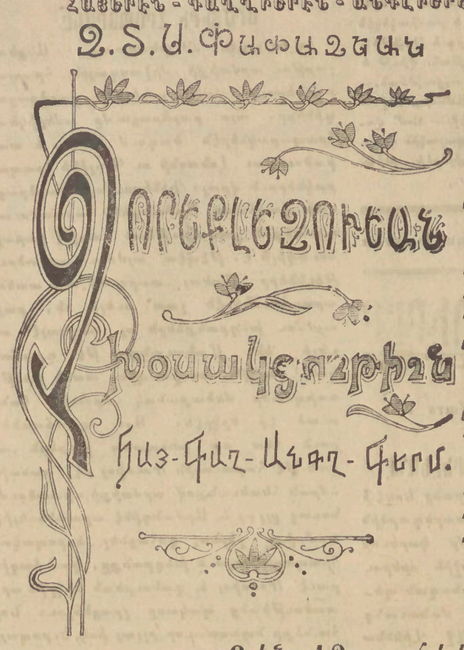

Սոյն կարեւոր գիրքին շնորհիւ կարելի է քիչ ժամանակի մէջ սահուն կերպով խօսիլ և թղթակցիլ վերոյիշեալ լեզուներով։

Զորեքլեզուեան խօսակցութիւնը անհրաժեշտ է ոչ միայն ամէն դպրոցականներու, ըլլան արական, ըլլան իգական սեռէ, այլ և բոլոր չափահասներու և գործի մարդոց համար, որովհետեւ իր մէջ կը պարունակէ բոլոր կարեւոր խօսակցութիւններն առեւտուրի մէջ, այցելութեանց, ճամբորդութեանց ժամանակ, այլ և այլ արհեստաւորաց հետ եւն. եւն.։

Ի մի բան Զորեքլեզուեանն այնքան պէտքի գիրք մըն է որ անհրաժեշտ է որ ամէն ուսեալ և չափահաս անձ, վաճառական, դասատու, դրագիր եւայլն հատ մը ունենայ գրպանը։ Գին 12 դահեկան։

Գին 12 դահեկան

Կը վաճառուի Ղալաթիոյ կողմ բոլոր գրավաճառաց քով, Ղալաթիա՝ Նախկին Վրոյ.ի Թղթավաճառանոցը, Բերա՝ Վայսի քով, Պոն Մարշէն, Կալաթա Սարայի դէմի և Սրլանտիսի քովի լրագրավաճառաց քով։ 10—9

ԲՐՈՎՈՏՆԻՔ

Ռուսական դիմացկուն և վայելուչ լոտիկներ։ Մեր յարգոյ յաճախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս 1888 թուականն և մարքան կրող լաստիկին վրայ, որ համաչափիկ համբաւ կը վայելէ։

Կը ծախուի կօշիկի գլխաւոր վաճառատուներուն մէջ։

Ընդհ. մթերանոց

Պոլիս, Պէյօղլի Թիւքաբէթ խան, Էջ. ՌԷՕԼԼԷՐ, յաջորդ Ֆէրտինանտ Շմիթ։ 50—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ՍՈՒԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՂԵՆԱՒԻՔ

ԸՆԴՄԷՋ Հալի, Կ. Գալայ եւ Օսէտայի

Նուասը	Թոնս	Անուանը	Թոնս	Անուանը	Թոնս	Անուանը	Թոնս	Անուանը	Թոնս
Ալպանս	1069	Տիաս	4311	Հիասալէ	1531	Մարսէլլէ	3709	Սաքֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տամինս	938	Հինտաս	3720	Մրքատաս	3557	Տրէիս	1755
Անճէլս	1541	Տաւրս	2383	Հարթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիս	119
Աքիսաքս	2277	Տրաքս	1713	Հաւմպէց	595	Մանդէպէլս		Ոլցէրս	1203
Պասանս	1822	Տիմամս	504	Իակս	2354	Մաւքիլս	3419	Թասաս	1323
Գարսինս	1264	Էպքս	3464	Իասոս	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Գէֆֆալս	4481	Էլսաքասս	1520	Ճիլնս	1080	Օսիս	4100	Թոքիս	3327
Գէյրս	1371	Եքսաքս	1841	Հիլէս	1953	Ինթոցիս	4036	Թալեաս	1470
Գալիքաս	1337	Ֆիաս	954	Քալքինս	2307	Օրլանաս	1535	Օւրպինս	242
Գարէս	1244	Ֆիլիպանս	1828	Քոռնս	1700	Քալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գասպ	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Քալս	510	Վալս	1283
Զիքակս	2729	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանթս	2272	Ռիալճս	3329	Վիլիաւսն	2391
Մասէքս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվարնս	1648	Ռինալաս	1553	Եէաս	1350
Գալաքաս	4235	Կիկիանս	1143	Լաբէնս	3191	Ռալս	1613	Զէքս	1200
Գանկս	3205	Կոզս	1011	Մալմս	724	Ռօֆէս	1789	Թարս	
Գարս	895	Կրասանս	1695	Մարէնկս	1273	Բազաքիս	186	Մայոն	

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են.

Ալիքքս շոգենաւը, նաւապետ Լայթթն։

Մորոքքս շոգենաւը, նաւապետ Գօքսէլ։

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուին.

Միքասս շոգենաւը, նաւապետ Թօրք, մարտ 8ին։

Քլարս շոգենաւը, նաւապետ Սրմարրսկ, մարտ 17ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԻՐՅՕՏ

Թիւ 22—24, Քրիւիւք Միւլէք խան, Ղալաթիա 10 50—41

ԵԶԱԿԱՆ ԱՌԻԹ ՄԸ

որմէ հաւասարապէս կրնան օգտուիլ՝ հանք. մասենադարաններ, ուսուցիչներ, ուսանողներ և գործի մարդեր։ Հետեւեալները անգեղէ, որոնց մէջ չաս մըն ալ չկայ ըսուած գիրքեր կան. փոսքի ծախքը Գրատան վրայ։ «Աղջկան մը սիրտը» 25 զրշ.— «Մեռեալ կինը» 10.— «Բառգիրք Հայ-Գաղ. Ե. Տէմիրճիպաշեան» 15, փառակազմ 20. — «Երկար ապրելու միջոցները՝» Սաքիզ 10.— «Գարէզ հագեւոր» օսկ. —Թաւիշէ 10.— «Ճաշակ սանկղէն գրութեան» 2 հատոր 20.—«Լիգօ սը Բարի» հայ-Գաղ. 25.—«Մանկաւարեան երեւելի արանց» 8. — «Գիտական զուարճալի զրօսանք», 2 հատոր, 10. — «Սկզոնդեռ Իւնիվէռսել», էջ 422. 10.— «Հայր մեր ծաղկագիր», 6.— «Մանր զուարճալիք» 1½.— «Սկզոնդեռ Գօմէռսիալ», էջ 354, 15.— «Վաղէ», պարսիկ բարոյավէպ, 10.— «Փունջ», ռոմանսեր, Օր. Գալճեան, 10.— «6½ պարսի մառանգ մնացած անտուկը», 2½.— «Ընտանեկան բաղդացոյց» 6.— «Այրնէի միւնչաթ», ընդարձակ թուքքերէն և հայատառ, 12. — «Գօռէսքօնտանս զօմէռսիալ» ընդարձակ էջ 479. 32. — «Նուագք Եւտերպէայ» ռոմանաւոր 2 հատոր, 10. — «Գօռէսքօնտանս զօմէռսիալ» անկլի-Ֆրանսսկ էջ 441, 20. — «Թրնիւ տէ լիվրը (համարակալ.) էջ 380, 15. — «Կանոնագիր Ռեժիի» 2½. — «Կանոնագիր երկրագ. Պանքայի» 2½. — «Աղաւնիներու մրցանակը» 2. — «Հայր Զօհրապ կարկառածեան» 5. — «Բարեկենդանի անկուտիները» 1½. —«Մարը ինճու» 20. Հետեւեալները կէս Գինովի՝ փոսքի ծախքով 7 զրուշ ուելի։ «Ատաղիկ և Ադոնիս» 4. — «Կրթութիւնը պարտի օրորոցէն սկսիլ» 5. — «Լուծեալ սէր» 5. — «Հաղար և մի զրօսեցուցիչ վէպեր» Բ. մաս, 7. — «Վարժ. մանկանց» Ա. տիպ 6. — «Թատերական երգարան» 3. — «Մրֆիթանը լիսանը օսմանի» 4. — «Բնարիկ ժողովրդական» 1. — «Ըէհնիւմայի էպէպեեաթը Թիւրքիյէ» 6. — «Ներկարարը» 3. — «Կաղանդ կամ նուէր մանկանց» 2. — «Բարիզլի պիր զէզէն հիքեայէօն» 5. — «Դրզլլի վարիյէթսամէ» 15. Գրատունը թէ՛ այս գիրքերուն և թէ իր միւս հրատարակութեանց փութով և ճշդիւ առաքմամ պատասխանատու է այն ատեն, երբ յանձնարարութիւնը ուղղակի գրատան ղրկուած է։ Պէտք է զգուշանալ գիրք փոխող կամ չղրկող գրավաճառէ և յանձնակատարէ, Այս վաճառումը պիտի տեւէ միայն եռեք ամիս։ Ամէն յանձնարարութեան հետ ձրի կը ղրկուի՝ մասնաւոր գրացանկ մը, Զ. Թորոսեանի յօրինած ճուշատեր մը և գեղեցիկ քառ-բօսքալ մը։

ՎԱՐՁՔՈՎ ԳԻՐՔ ԿԸ ՏՐՈՒԻ

Հասցէ՝ Զ. Թորոսեան, գրավաճառ, Պահէ-Գաբու, Բասիմ Փաշա խան, Թիւ 18, Կ. Պոլիս։ 15—6

ԱՂԵԹԱՓՈՒԹԻՒՆ

«ԳԱՍԼԳ ԵԱՐԸՂԸ»

Կը դարմանուի, առանց պէտք մնալու Աբենֆի Կանառին ճիւղին մէջ վիրաբուժական գործողութեան։

Այդ ճիւղը կը գտնուի

268 Բերա, Կալաթա-Սերայի դիմաց, Թիւ փուսին վերի յարկը։ 268

Իտալիոյ նշանաւոր բժիշկներէն ՏՕՔԹ. ՍԼԶԱՐ ՄԱԴԻՆի դրութեան կիրառութեամբը ԱԹԷՆԻի ԿԱՃԱՌԻՆ աղեկապերու գործածութիւնը, որոնք կազմակոսական ու առողջապահական կանոններու համաձայն չենուած են, հիւանդներու անհանգստութիւնը իսկոյն կ'անհետանայ։

Աղեթափութեան ենթակայ եղողները նոյն ճիւղին մէջ կը քննէ ՏՕՔԹ. ՎԱՍՏՐԱՎԷԼԼԻՍ։ Հիւանդները ամէն օր առանց վարձքի կը դիմանուին։ Աւելի տեղեկութիւն առնել ուզողները պէտք է սոյն ճիւղին դիմեն։ 50—38

ՇՈՂԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՄ.

Ն. ԲԱՔԷ ՕՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒՄԻՍ ՇՈՂԵՆԱՒԵՐ

Մարս Յրն, Փօճի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Մարս Հրն, Փօճի, Սեւ Ծով։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէրի համրով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։

15 50—38 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԷՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— 1908ի մարտ ամիսը մօտենալուն առթիւ, երբ օգտվելց ըմպելիներու տարբերին առպին վճարումը կը կատարուի, Թղթեալ Հասոյթներու Ընդհ. Վարչութիւնը կը ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ և շրջականերուն մէջ հաստատուած օգտվելց ըմպելի ծախողներուն թէ, պարտին փետրուար ամսոյ մէջ վճարել իրենց տուրքը և կանոնական արտօնագիրը ստանալ, որ-գտվելց ըմպելիներու կանոնագրին համաձայն։ Անկէ զատ կը ծանուցուի թէ, նոր կազմակերպութեան և վերագրեալ կանոնագրին 10րդ յօդուածին վերջին հատուածին համաձայն, պարտին Կ. Պոլսոյ մէջ դիմել օգտվելց ըմպելիներու Կեդր. Տեսչութեան և Հանր. Պարտքի Վարչութեան պաշտօնեաներուն Արնաւուտգիւղի, Սարբեարի, Պէյքօզի, Սկիւտարի, Գալաթիի, Գալատպասի մէջ, օգտվելց ըմպելի վաճառման արտօնագիրներ ստանալու համար։ Ամէն անոնք որ այդ արտօնագիրը ձեռք չեն բերած յառաջիկայ մարտ 1էն առաջ, և օգտվելց ըմպելի վաճառում կը կատարեն, առանց կանոնական արտօնագրի, փետրուար ամիսը լրանալուն պէս պատժական տրամադրութեանց կ'ենթարկուին, այդ մասին պատրաստուած Օրէնքին համաձայն։

ԸՆԴՀ. ՏՇՕՐԿՆՈՒԹԻՒՆ

31/13 փետր. 1908 12—8

* *

Ազդ.— Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հարկատուներուն թէ անհատներու կողմէ պատրաստուած, փակցուած կամ կախուած և կամ տարբեր կերպով տպագրուած ցուցադրուած այն ծանուցումները, որոնք թէպէտ ու խաւարքարտէ զատ ուրիշ բաներու վրայ գրուած են, Դրշմատուրքի կանոնագրին Թ. յօդուածին 94րդ Թիւին մէջ կանխատեսուած տարեկան տուրքերուն ենթակայ են։ Այդ տուրքին վճարումը, նոյն կանոնագրին 55րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, պէտք է կատարուի իւրաքանչիւր ելմտական տարւոյն սկիզբը։ Հետեւաբար՝ հարկատուներուն կը ծանուցուի թէ երկու ամիս պայմանաժամ տրուած է իրենց՝ 1908 մարտ 1էն սկսեալ մինչեւ ապրիլ 30 (Հ. Տ.)։ Այդ միջոցին հարկատուները պարտին ներկայանալ Ղալաթիա Դրշմատուրքի գրասենեակը, հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելու համար, որոնք կանխատեսուած են Դրշմատուրքի կանոնագրին Դ. մասին Գ. գլուխին մէջ։ Այդ պայմանաժամը անցնելէ յետոյ՝ տարեկան դրշմատուրքը չվճարուած բոլոր ծանուցումները ապօրինի պիտի նկատուին և ուշացեալ պիտի առնուի իւրաքանչիւր ծանուցումէ, Դրշմատուրքի կանոնագրին 38րդ յօդուածին համաձայն։ Շեշտուելիք չպատճառելու համար՝ Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութիւնը կը յիշեցնէ հանրութեան թէ տարեկան դրշմատուրքի այն վճարումները որոնք մինչեւ 1908 փետրուարի վերջը (Հ. Տ.) կամ 1323 ելմտական տարեան սկիզբը կը կատարուին, մեւնոյն տարեան կը վերաբերին, ի՛նչ որ ալ բլլայ այն թուականը, ուր կատարուած է վերջին վճարումը։ Ուստի չհամաձրգռողները, ամէն պարագայի մէջ, 1324 ելմտական տարեան համար նորէն վճարում կատարելու են վերեւ յիշուած պայմանաժամի միջոցին։

ԸՆԴՀ. ՏՇՕՐԿՆՈՒԹԻՒՆ

28/10 փետր. 1908 60—12

* *

Ազդ.—1890ի Օսմանիէ 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ ելիւեալ պարտաթուղթերուն 36րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին, Ճըղալօղլու փողոց, Պոլիս, 1908 փետր. 31/13 մարտին։ 20—14

* *

Ազդ.—Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանին դասընթացքին հետեւիլ փափաքողներուն թէ այդ հաստատութեան բացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ 1908 ապրիլ 2/15ին։ Փափաքողները պարտին հետեւեալ պայմանները լրացուցած ըլլալ.—Առնուազն 17 տարեկան ըլլալու են թեկնածուները։ Տարիքի մասին ս և է զանցառութիւն չպիտի ըլլայ։ Վարժարան ընդունուելու համար սա նիւթերուն վրայ քննութիւն պիտի կատարուի.— 1. Թուաբանութիւն։ 2. Երկրին մէջ խօսուած լեզուներով գրութիւն։ Քննութիւնները թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։ Մրցման քննութեան համար որոշուած թուականէն առաջ թեկնածուները պարտին իրենց խնդրագիրները յղել Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանի Տնօրէնին և բացման օրը ներկայանալ վարժարան, իրենց հետ բերելով ծննդեան վկայագիր մը, բարի վարքի վկայագիր մը և պատուատի վկայագիր մը

ԸՆԴՀ. ՏՇՕՐԿՆՈՒԹԻՒՆ

Ցունվ. 22/4 փետր. 1908 20—11

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.—Թէմպէքիի Բրիօրիթէ 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ 1908 փետր. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին ատրտոյ 30 թուակիր կտրոնին վճարումը, ինչպէս նաեւ միեւնոյն փոխառութեան վերջին յուն. 1/14էի թիրաժին մէջ ամօրթի ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Ղալաթիա, Օսմ. Կայս. Պանքայի կիրեներուն կողմէ։ Այդ կտրոններուն և պարտաթուղթերուն փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանան թուական պարբերներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկլոգիր մը, որ շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ պարտի ներկայացուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի սնտուկին. Ղալաթիա, վճարուելու համար։ 13—10

* *

ԱՄՈՐԹԻՍՄԱՆ

1890ի 4% ֆոնսոյիսի օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն

36րդ թիրաժ 1908 փետր. 1/14ին, որ տեղի ունեցած է 1908 յուն. 31 13 փետր.ին։

1901—1950	102851—102900
4451—4500	106951—107000
12901—12950	114451—114500
13401—13450	114551—114600
23801 23850	131951—132000
34651—34700	148751—148800
35801—35850	149201—149250
39851—39900	154951—155000
45751—45800	167401—167450
47851—47900	168101—168150
60751—60800	178751—178800
65601—65650	181501—181550
66801—66850	182651—182700
67351—67400	186301 186350
68251 68300	189351—189400
69501—69550	189401—189450
79451—79500	199451—199500
83001—83050	204451—204500
86751—86800	206851—206900
91251—91300	208201 208250
94201 94250	209501—209550
95501—95550	213001—213050
95651—95700	224201—224250

* *

Ազդ.— Քանոնիէի 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1904 մարտ 1/14ին ատրտոյ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 24 կտրոնները, ինչպէս նաեւ 1893 փետրուար 1/14ի վիճակահանութեան մէջ ամօրթի չտեսած պարտաթուղթերը եթէ մինչեւ յառաջիկայ փետր. 29/13 մարտ չներկայացուին, չեղեալ պիտի համարուին։ 12—9

Կ. Պոլիս, 15 փետրուար 1908

* *

ԲՐԻՏԻՇ ՖՕՆՍԻԷ ԷՖԷՐՍԻԷՆ

3% ոսկեսաւոր և պարգեւաւոր սոյն պարտաթուղթերուն, 1886ին և 1893ին շրջաբերութեան հանուած, ամօրթիսմանի վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1908 մարտ 1ին։ Այս առթիւ Օսմ. Կայս. Պանքան Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին, Պոլսոյ իր գործակալութեան և Բերայի իր մասնաճիւղին մէջ կ'ապահովագրէ այդ պարտաթուղթերը, հարիւրին հարիւր վճարուելու (250 ֆրանք) վճանգներուն դէմ, չափաւոր գին մը փոխարէն 30—16

Ի Լ Ա Ն

Շերքէթի Խայրիէէնէ

Շերքէթը Խայրիէ վարօրլարը իշուն վիրուտ իսէնէք քէօմիւրին վարօրտան դաթլիէսի միւատէթի միւնդաբիւէ օլաբ-ղընա վէ ենթանէն պիլ միւնագասա թալիպինէ իհալէ գելլընճաղընա պինանէն թալիպ օլանլարըն բարար իրթէսի վէ բէրչէնպէ կինէրի սաամ սէքիղտէն օն պիրէ գասար չիրքէթը մէղիւրէ մէճլիսի իսաբէսինէ միւրաճաաթ իլէմէլերի իլան օլունը։

Միւսիրիյէր

Ֆի 28 քեանունը սանի 908 15—13

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՐԻՏԻՇ ՖՕՆՍԻԷ ԷՖԷՐՍԻԷՆ

Պարաթուղթերուն

Սեղանաւոր Գ. Ռ. Վլասթարի, յառաջիկայ 1908 մարտ 1ի վիճակահանութեան առթիւ, Բրէսի Ֆոնսիէ Էֆիրսիէնի 3% պարգեւաւոր պարտաթուղթերուն ապահովագրութիւնը կը կատարէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարման։ 1886ին շրջաբերութեան հանուած պարտաթուղթերուն իւրաքանչիւրը կ'ապահովագրէ 5 ղրուշի՝ օսկեդրամ, իսկ 1903ինը՝ մէկ ղրուշի՝ օսկեդրամ։ 8—7

ԺԱՌ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

ԺԱ.

Զանգակի ուժգին հարուած մը խանգարեց երկուքին ալ անրջանքը։ Լիւսիէն տեղէն վեր ցատկեց, դպանակէ մը մղուած՝ պէս։ Ցեսոյ դէպի նախասենեակ ուղղուեցաւ և յարաբալլ անցաւ անկէ։ Սիրտը աւելի ուժգով կը տրոփէր և ձեռքերը կը դողային քիչ մը։ Դրան բանալին չկրցաւ գտնել սկզբան։ Բայց ի վերջոյ բացաւ և Միլուն ու Մարիէթը նշմարեց։

Լիւսիէն մէկդի քաշուեցաւ, ճամբայ տալու համար անոնց։ Դուռը գոցելուն պէս, Միլու խօսք առաւ և հառաչուն ձայնով մը ըսաւ, ճամբան Մարիէթի ցոյց տալով.

—Օրիորդ, այս կողմէն եկէք. հոս է որ հայրերնիդ ձեզի կը սպասէ։

Սրահին մէջ Բիէր Մօրան դժուարաւ տաքի եկած, Թիկնաթոռի յենարանին կրթնած էր։ Միլուի ձայնը լսելուն պէս դառնալեց։ Աչքերը այն դրան վրայ սեւեռած, ուրկէ ներս պիտի մտնէր իր աղջիկը, արցունքով լեցուեցան։ Ցանկարծ Մարիէթ երեւան եկաւ դրան բացուածքին մէջ, և միեւնոյն պահուն, երկու ճիչեր լսուեցան,

—Աղջի՛կս։

—Հա՛յրս։

Ցեղուումէն չնչահեղձ, Բիէր Մօրան կրկնեց, կամ աւելի ճիշդ կ'ըսէր ըսել, մրմնջեց.

—Աղջի՛կս... Մարթ, աղջի՛կս...

Կարեկցութեան արժանի այդ հէգ մարդը սեռնելով՝ Մարթ սկսաւ գոյզ ու անկեղծ բառեր արտասանել, առանց ազդուելու Միլուի տուած դասէն։ Իր թեւերով չզլաստաց Բիէր Մօրանը, իրապէս յուզուած երեւոյթ մը առնելով։

—Որքա՛ն բարեբախտ կը զգամ ինքզինքս, ձեզ ողջագուրելուս համար, բարի հայրս, իմ սիրելեալ հայրս։

Մարիէթ արցունք կը թափէր, իբր թէ դէպքակատարութիւն մը չէլար իր ըրածը։ Միլու ինքն ալ զարմացած, սա հեգնական մտածումը կ'ունենար.

—Ձլմարիտ Մարթն անդամ այնպէս չպիտի լար։

Գալով Լիւսիէնի, մէկ կողմ քաշուած էր, այդ տեսարանին երկու գլխաւոր դերակատարներուն չափ յուզուած։ Երբ Թիկնաթոռին մէջ նստաւ իր դողդողուն օրանդներուն վրայ դանդաչող ծերունին, այն ատեն Մարիէթ ինքնաբեր շարժումով մը ծունկի եկաւ Բիէր Մօրանի առջեւ։

Գանի մը վայրկեան զիրար դիտեցին անանք։ Ցեսոյ ծերունին ցած ու յամր ձայնով պատասխանեց.

—Որքա՛ն գեղեցիկ ես... Որքա՛ն բարի ես որ քեզ լքող հայր մը տեսնել կուգաս առաջին կոչէ մը յետոյ։

Ու սկսաւ հեծկլտալ, բուռն տագնապի մը մատնուած։ Լիւսիէն էթէր հառաջել ուաւ անոր։ Երբ սթափեցաւ ան, Մարիէթ կարեկից շեշտով մը ըսաւ.

—Բարի հայրս, մոռցէք դժբախտութեան օրերը։ Ձեր ներկայ երջանկութեան վրայ խորհեցէ՛ք. ձեր քով կը գտնուիմ հիմա։

—Կը ներե՞ս քեզի պատճառած չարիքս։

—Ներման վրայ ինչո՞ւ կը խօսիք։ Աղջիկ մը պարտի սիրել հայրը և ո՛չ թէ դատել...

—Մանկութեանդ ատեն դժբախտ չե՞ս եղած։ Ասէ՛ք, ճշմարտութիւնը յայտնէ՛։

—Կ'աղաչեմ անցեալին վրայ չխօսի՛նք, այլ ապագային վրայ... Միշտ ձեր քով պիտի մնամ, խնամելու համար ձեզ...

—Ա՜հ, որքան բարի ես։ Որչա՛փ քեզ կ'օրհնեմ ըրած խօսքերուդ համար։ Ասուած վարձատրէ քեզ և երջանկութեան հասցնէ, որուն արժանի ես։

Կեղծ Մարթի յիշողութիւնը հաւասարիմ էր։ Միլու կանխատեսած էր ըլլալիք հարցումներն ու պատասխանները։ Բայց ինչ որ չէր կանխատեսած՝ Մարիէթի հաստակեր չեշտն ու ցոյց տուած եռանդն էր ի նպաստ կեղծիքին։ Մնաց որ իր խանդաղատանքը կէս մը անկեղծ էր. ըսածին պէս ալ փափաք կը զգար դարմանել հիւանդը, որ բարի այլ դրժբախտ մարդ մը կը թուէր իրեն։ Բիէր Մօրանի և կարծեցեալ աղջկան միջեւ կատարուած խօսակցութիւնը երկար տեւեց։ Միլու, որ հեռուէն կը հսկէր, ձայն չհանեց օրքան ատեն որ պէտք չտեսաւ։ Ժամը տասնին միայն փութաց ըսել.

—Պէտք է որ օրիորդը տանիմ։ Ատենը ուշ է։ Մայրս մտահոգութեան պիտի մատնուի հիմա։

—Կանուխ չէ՞, ըսաւ ծերունին։

Ինչո՞ւ համար այդքան շուտ անցած էին զմայլելի ժամերը։ Բայց հարկ էր բաժնուիլ։ Բիէր Մօրան երկարօրէն իր թեւերուն մէ